

Ekoinnovaatioiden mahdollisuudet ja haasteet – havaintoja SCINNO-hankkeesta

Riina Antikainen,
Marja Salo, Katriina Alhola, Annukka Berg, Mikael Hilden,
Suomen ympäristökeskus
22.09.2015

- Taustaa
- Aineistot
- Haasteita ja ratkaisuehdotuksia

Mikä on ekoinnovaatio, ja miksi niitä pitäisi edistää?

Ekoinnovaatio

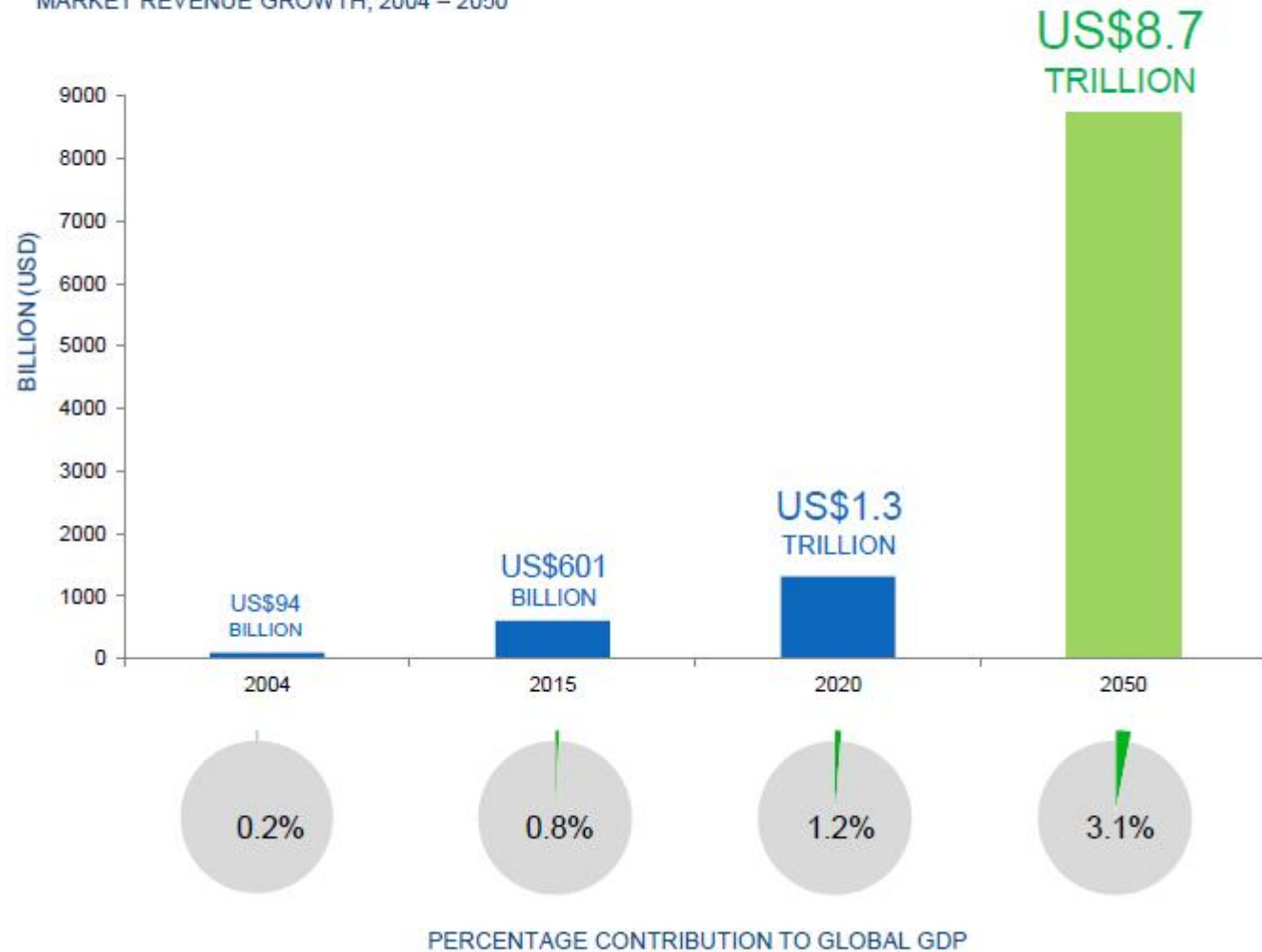
*“any form of **innovation** resulting in or aiming at significant and demonstrable progress towards the goal of sustainable development, through **reducing impacts** on the environment, **enhancing resilience** to environmental pressures, or achieving a **more efficient and responsible use** of natural resources.”*

Euroopan komissio 2011

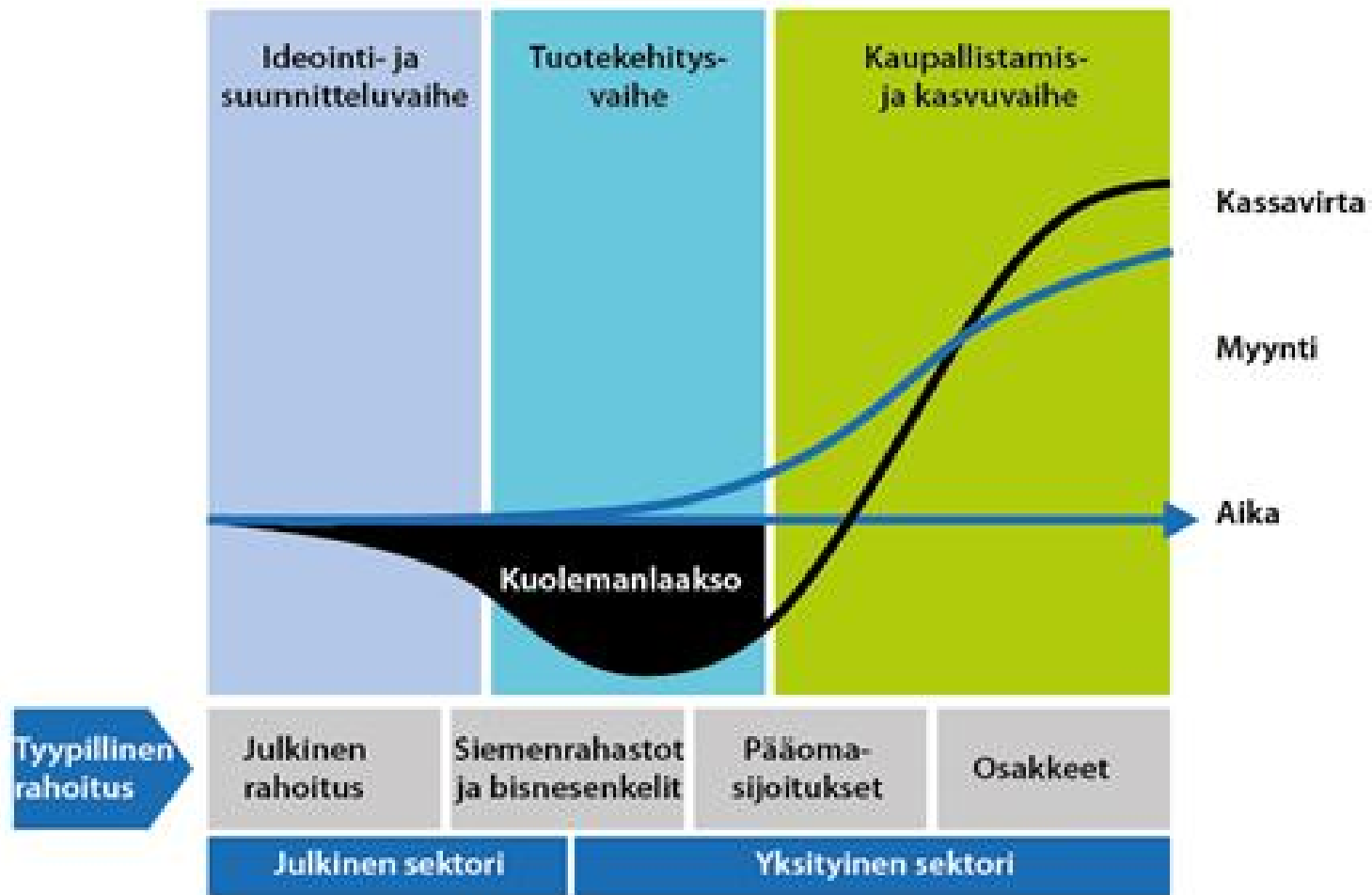
- Ekoinnovaatioiden tarve ja maailmanmarkkinat ovat valtavat, ja viimeaikainen kasvuvauhti on ollut nopeampi kuin markkinoilla keskimäärin
- Myös hallituksen kärkihankkeet korostavat puhtaiden teknologioiden edistämistä, koska niissä nähdään win-win –hyötyjä.

THE POTENTIAL IS ENORMOUS!

MARKET REVENUE GROWTH, 2004 – 2050

Ross Bruton, Senior Industry Analyst, Frost & Sullivan, Europe. The Global Cleantech Market. Esitys Global Cleantech Summit, Helsinki 9.9.2015.

Uusien cleantech-yritysten vaiheet, rahoituslähteet ja kuolemanlaakso. Lähde: CIE 2014 / Kangas ym. 2015.

Työpajan tarkoitus ja tavoitteet

- Tunnistetaan keinoja ja avaintoimijoita **ekoinnovaatioiden syntymiseen ja leviämiseen**, erityisesti start-up- ja pk-yritysten näkökulmasta.
- Tuotetaan toimintasuosituksia suomalaisten innovaatioiden ja ekoinnovaatioiden keskeisimmille edistäjille, rahoittajille ja politiikkatoimista vastaaville.
- Tunnistetaan yhteiskehittämisen mahdollisuuksia esim. kunnissa ja maakunnissa sekä erilaisissa verkostoissa

Mistä havaintomme ja ratkaisuehdotuksemme nousevat?

- Aineistot
  - Aalto Centre for Entrepreneurship / Aalto Innovaatiopalvelut
    - Tietokanta: 69 cleantech projektia ja 77 projektia, jotka aloitettu 2012
    - 3 projektia tarkemmassa tarkastelussa
    - **Slag2PCC** carbon capture and storage through mineral carbonisation of steel industry slag,
    - **Kutsuplus** automated demand response service for public transport,
    - **UbiQloud** platform for potential application in waste collection
  - Fasilitoidut digitaalisen ympäristön työpajat
    - 4 kpl, alustana Altogame
    - Aiheet lämmitysjärjestelmät ja LED-hankinnat
  - Haastattelut hyvistä esimerkeistä, käytännöistä ja verkostoista
    - lin kunta, yrittäjät ja muut toimijat
    - Ruotsi / Skånen alue
  - Kirjallisuus
  - Havainnointi ja keskustelut eri toimijoiden kanssa mm. erilaisissa aiheeseen liittyvissä tapahtumissa ja työpajoissa

- Johtoryhmätyöskentely; laaja edustus eri toimijoista, aktiivinen sisältökommentointi.

- Yhteistyö muiden hankkeiden kanssa, erityisesti:
  - HANKINTAmappi; Innovatiivisiin julkisiin cleantech – hankintoihin johtavat prosessit ja päätöksentukijärjestelmä (Tekes)
  - Cleantech-innovaatioiden kehitystoiminta ja johtaminen (Sitra)
    - Raportti Cleantech kasvuun! Keinoja ja hyviä käytäntöjä. Hanna-Liisa Kangas, Salla Rantala, Riina Antikainen, Katriina Alhola, Marja Salo, Tiina Jääskeläinen julkaistaan 30.9.
  - HINKU-Hiilineutraalit kunnat –foorumi
  - SHIFT Support Systems for Sustainable Entrepreneurship and Transformation (Aalto yliopisto / Tekes)

Haasteet ja ratkaisuehdotukset 3 kokonaisuudessa:

- I. Start-upien & pk-yritysten haasteet
(kaupallistaminen ja markkinointi)
- II. Kuntien hankinnat, start-upit ja pk-yritykset
- III. Kokeilut ekoinnovaatioiden
kehittämisessä

I Start-upien & pk-yritysten haasteet (kaupallistaminen ja markkinointi)

- Start-upit ja pk-yritykset ovat pieniä toimijoita, heterogeeninen joukko
- Pienten toimijoiden on haastavaa vastata kokonaisratkaisujen tarpeeseen.
- Osaaminen, visio tavoitteista ja markkinatuntemus puuttuu monilta, erit. kv-markkinoiden suhteen
- Ensimmäisten referenssien puute
- Liian suppeat tai ”vääränlaiset” verkostot
- Resurssien puute

Ratkaisuehdotuksemme kokonaisuuteen I liittyvät:

1. Kunnianhimoon, tavoitetasoon ja yrittäjyyttä tukevaan ilmapiiriin
2. Rahoituksen saatavuuteen
3. Verkostojen muodostamiseen konkreettisten kokonaisratkaisumallien kautta
4. Markkinatuntemuksen lisäämiseen
5. Kuntien ja yritysten kumppanuuksiin vuoropuhelun synnyttämiseksi
6. Työntekijöiden liikkuvuuden lisäämiseen

II. Kuntien hankinnat, start-upit ja pk-yritykset

- Julkiset hankinnat eivät riittävästi tarjoa tärkeitä markkinareferenssejä cleantech-alan start-up- ja pk-yrityksille.
  - Riskinottovalmius
  - Perinteisten ja tuttujen ratkaisujen hyödyntäminen.
- Kunnat eivät ota huomioon pitkän aikavälin hyötyjä uusien ratkaisujen investointipäätöksissä ja käyttöönotossa.

Ratkaisuehdotuksemme kokonaisuuteen II liittyvät:

1. Kuntien pienhankintoihin ja uusien cleantech-tuotteiden ja palveluiden kokeiluihin niissä.
2. Uudenlaisten rahoitusmallien hyödyntämiseen aiempien kokemusten kuten ESCOn pohjalta.
3. Hankintaosaamisen vahvistamiseen
4. Hyvien kokemusten hyötyjen sisäistämiseen kunnan päätöksenteossa
5. Uudenlaisen vuoropuhelukulttuurin luomiseen hankkijoiden / ostajien ja tarjoajien välillä.

III Kokeilut ekoinnovaatioiden kehittämiseksi

- Kokeilut ovat tärkeä väline edistää ekoinnovaatioiden käyttöönottoa ja leviämistä
- Myös yksi yhteiskehittämisen tapa
- Kokeilla voidaan teknisiä ratkaisuja, mutta voi olla myös osaamiseen, palvelutuotantoon ja verkostoihin liittyen.
- Toistaiseksi Suomessa ekoinnovaatioihin liittyvät kokeilut ovat olleet suhteellisen vähäisiä.

Ratkaisuehdotuksemme kokonaisuuteen III liittyvät:

1. Ekoinnovaatioiden edistämiseen kokeiluissa
2. Tavoitteellisten kokeilualustojen luomiseen
3. Kokeiluista oppimiseen ja verkostojen hyödyntämiseen
4. Ketterän kokeilurahaston perustamiseen.

Nämä hautumaan, kriittistä mutta rakentavaa keskustelua jatketaan työpajatyöskentelyosuudessa!

Kuva: Erika Várkonyi, SYKE

Lisätietoja hankkeesta:

SCINNO (Start-up -yritykset ja yhteiskehittämisen yhteisöt ekoinnovaatiota tuottavina ekosysteemeinä) hanke on SYKEN, Aalto yliopiston ja Altonova Oy:n yhteishanke, jota rahoittaa Tekes. Hankkeessa tutkitaan erityisesti kasvuyrittäjyyden ja kehittyvien yritysekosysteemien näkökulmasta, miten ekoinnovaatiot syntyvät ja leviävät. Tavoitteena on selvittää, miten innovaatio-ekosysteemit tukevat ekoinnovaatioiden muodostumista ja yritysten kilpailukykyä, ts. siirtymistä vihreään talouteen, ja miten innovaatiopolitiikkaa tulisi muokata, jotta se ottaisi huomioon entistä paremmin muuttuvan innovaatioympäristön.

Lue lisää: www.syke.fi > Tutkimus & kehittäminen > Tutkimus- ja kehittämishankkeet > Hankkeet > Start-up -yritykset ja yhteiskehittämisen yhteisöt ekoinnovaatiota tuottavina ekosysteemeinä (SCINNO)